
Do rubr. VII. poz. 68 Wydatków funduszu krajowego.

Aleg. 105

Sprawozdanie

Komisji budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego
na r. 1900.

Wydatki funduszu szkolnego wynosiły w r. 1896 . . .	6,704.358 K.
w r. 1897 . . .	7,128.746 „
w r. 1898 . . .	7,592.728 „
Na r. 1899 preliminowano wydatki . . .	7,878.912 „
Wedle prowizorycznego zamknięcia rachunków za r. 1899 wy-	
nosiły w tymże roku wydatki . . .	8,062.524 „
czyli o . . .	183.612 „
więcej od preliminarza na r. 1899.	
Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa obliczają wydatki	
na r. 1900 . . .	8,838.534 „
Według wniosków Komisji wynosić będą wydatki na r. 1900 . . .	8,841.534 „
czyli o . . .	3.000 „
więcej od kwoty wykazanej w preliminarzu Wydziału krajowego,	
o . . .	962.622 „
więcej od wydatków uchwalonych na rok 1899,	
o . . .	1,248.806 „
więcej od wydatków z r. 1898, a	
o . . .	779.010 „
więcej od wydatków wykazanych w prowizorycznem zamknięciu ra-	
chunków z r. 1899.	
Dochody wynosiły w r. 1896 . . .	2,847.000 „
w r. 1897 . . .	3,184.036 „
w r. 1898 . . .	2,989.216 „
Według preliminarza na r. 1899 . . .	3,032.728 „
Komisja przyjmuje dochody na r. 1900 zgodnie z wnioskami Wydziału	
krajowego . . .	3,035.234 „
Dochody na r. 1900 będą wedle powyższych wniosków o . . .	2.506 „
wyższe od dochodów prelininowanych na r. 1899, a o . . .	46.018 „
wyższe od dochodów z r. 1898.	
Niedobór wynosił w r. 1896 . . .	3.857.358 „
w r. 1897 . . .	3.944.710 „
w r. 1898 . . .	4,603.512 „
Według preliminarza na r. 1899 . . .	4.846.184 „
Komisja przyjmuje niedobór na r. 1900 . . .	5,806.300 „
Niedobór na r. 1900 wynosić przeto będzie wedle wniosków komisji o	
więcej od niedoboru na r. 1900 wedle preliminarza Wydziału krajo-	3.000 „
wego i Rady szkolnej krajowej.	

o	960.116 K.
od niedoboru prelininowanego na r. 1899, o	1,202.788 „
więcej od niedoboru z r. 1898.	

Suma wszystkich wydatków (t. j. wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu okręgowego miasta Lwowa, funduszu szkolnego emerytalnego i funduszy szkolnych miejscowych na szkoły ludowe wynosiła w r. 1896

	9,829.050 „
w r. 1897	10,373.614 „
w r. 1898	11,170.306 „

Rubr. I. poz. 1.

Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych		5,646.000 K.
czyli o	991.998 K.	
więcej od wynikłości z r. 1898, o	846.000 „	
więcej od kwoty na r. 1899 uchwalonej, o	651.178 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu rachunków z r. 1899.		

W przedłożonym Komisji wykazie wydatków na płace i dodatki na mieszkanie dla nauczycieli etatowych wynoszą rzeczzone wydatki

6,343.590 „

Interkalarya oblicza Rada szkolna na 11%, czyli o 1% niżej, aniżeli w preliminarzu na rok 1899. Wedle obliczenia Rady szkolnej wynosić będą rzeczzone interkalarya

697.794 „

Po ich potrąceniu otrzyma się kwotę

5,645.796 K.

Rada szkolna krajowa w preliminarzu swoim zaokrągliła powyższą kwotę na

5,646.000 „

Znaczny wzrost wydatków na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1899 jest przedewszystkiem wynikiem podwyższenia pborów nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych. Obok tego wpłynęło na wzrost wydatków w tej pozycji wykazanych zorganizowanie nowych 48 szkół, i rozdzielenie 5 szkół przepełnionych, każdą na dwie szkoły odrębne, a to męską i żeńską, a wreszcie reorganizacya 154 szkół na więcejklasowe, z tych jednej 6 klasowej na 5-klasową szkołę wydziałową połączoną z 4-klasową szkołą pospolitą, jednej 6-klasowej na 3-klasową wydziałową połączoną z 4-klasową pospolitą, oraz dwóch szkół 4-klasowych na szkoły 3-klasowe wydziałowe połączone z 4-klasową szkołą pospolitą.

Znaczne przekroczenie wydatku przez Sejm na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych przyzwolonego o

194.822 „

jest wynikiem zbyt szczupłego wymiaru intercalare w preliminarzu na rok 1899. Z powodu, że wielka liczba nauczycieli złożyła egzamina i uzyskała stałe posady, intercalare tak wielkie nie dało się osiągnąć. Wydano w poz. I-szej kwotę

4,994.822 „

t. j. osiągnięto tylko intercalare 7%.

Zarówno w rozprawach Wysokiego Sejmu, jak i Komisji budżetowej i szkolnej w latach ostatnich poczytywano wielką stosunkowo liczbę szkół nieczynnych, za jedną z ujemnych stron naszego szkolnictwa. Tam bowiem, gdzie gmina z nakładem w stosunku do jej zamożności bardzo znacznym wybuduje szkołę, może ją do pewnego stopnia słusznie zrazić, jeżeli ta szkoła pomimo jej ofiar z powodu braku nauczyciela stoi pustką, a dzieci dobrodziejstwa nauki nie doznają.

Stąd też tak Komisya budżetowa jak i szkolna, wyrażały niejednokrotnie zdanie, że obsadzenie szkół nieczynnych nauczycielami, których ciągle przybywa, jest jednym z najbardziej naglących zadań administracyi szkolnej.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisya budżetowa stwierdziła, że Rada szkolna krajowa wydając rozp. z 6. grudnia 1897 (L. 30.555 Nr. 21 Dziennika Urzędowego Rady szkolnej krajowej, uwzględniła udzielone jej w tym kierunku wskazówki.

Rozporządzenie to po zaznaczeniu faktu, że corocznie pewna liczba szkół otwiera się tylko kosztem szkół dawniejszych, które tracą nauczycieli, co wyrażonej intencji art. 28. ustawy z 23. maja 1895 się sprzeciwia, zaleca Radom szkolnym okręgowym przede wszystkim starać się o to, aby żadna szkoła czynna nie została więcej zamkniętą, a gdyby szkole groziło zamknięcie z powodu braku nauczyciela, nakazuje do niej przenieść z posad nadetatowych nauczyciela uprawnionego do zajmowania posady samoistnej, w klasie zaś nadetatowej urządzić naukę podzielną, chociażby na wyższych stopniach z planem przejściowym.

Nauczycieli, którzy złożyli egzamin dojrzałości zgłaszają się do służby nakazuje Rada szkolna w dalszym ciągu rzeczzonego rozporządzenia przeznaczyć dla zapewnienia czynności wszystkim szkołom obecnie czynnym, następnie zaś dla otwarcia tych szkół, które są obecnie nieczynne, choć posiadają odpowiednie budynki. Ponieważ zdarza się, że abiturycenci seminarjów podają się o posady w kilku okręgach i otrzymawszy kilka nominacji wybierają jedną a gdzieindziej czynią zawód i narażają szkołę na zamknięcie, rozporządziła Rada szkolna krajowa, że nominacja abiturienta nauczycielem może nastąpić tylko na podstawie przedłożonego w oryginale świadectwa dojrzałości, które kandydatowi zwrócić należy dopiero po wykonaniu przezeń przysięgi i asygnowaniu płacy. Podania abiturjentów o posady, niezaopatrzone w oryginał świadectwa dojrzałości, zaleciła Rada szkolna krajowa zwracać im bez skutku

Z przyjemnością podnieść należy, że dowód ścisłego wykonania powyższego rozporządzenia widoczny już w cyfrach r. 1898/9.

Liczba szkół nieczynnych wynosiła w r.					1891/2	278
"	"	"	"	"	1892/3	321
"	"	"	"	"	1893/4	412
"	"	"	"	"	1894/5	453
"	"	"	"	"	1895/6	479
"	"	"	"	"	1896/7	505
"	"	"	"	"	1897/8	480
"	"	"	"	"	1898/9	372

A więc do r. 1896/7 liczba szkół nieczynnych ciągle się zwiększała (w roku 1896/7 o 26, w r. 1895/6 o 26, w r. 1894/5 o 41, w r. 1893/4 o 91, w r. 1892/3 o 43) w r. 1897/8 zmniejszyła się o 25 szkół, a w r. 1898/9 wskutek powiększenia frekwencyi seminarjów i polepszenia stanu materialnego nauczyciela, jak również wskutek postawienia lub odnowienia wielu budynków szkolnych uczyniła wielki krok naprzód! Liczba szkół nieczynnych zmniejszyła się bowiem w tymże roku w porównaniu z rokiem poprzednim o 108 szkół.

Liczba szkół nieczynnych dla braku budynku i nauczycieli wynosiła:

w r. 1894/5	.	.	237
" 1895/6	.	.	272
" 1896/7	.	.	248
" 1897/8	.	.	279
" 1898/9	.	.	242

A więc w porównaniu z rokiem ostatnim liczba szkół nieczynnych dla braku budynku i nauczyciela zmniejszyła się o 37 szkół.

Najważniejszą jest jednak liczba szkół, w których znajduje się odpowiedni budynek, a nauka nie odbywa się jedynie tylko z powodu braku nauczyciela:

W r. 1894/5	wynosiła ich liczba .	.	216
" 1895/6	" " .	.	207
" 1896/7	" " .	.	257
" 1897/8	" " .	.	201
" 1897/9	" " .	.	130

A więc liczba szkół nieczynnych tej kategorii

w r. 1896/7	zmniejszyła się o	56 szkół
" 1898/9	" "	71 "

Jakkolwiek tego pomyślnego rezultatu lekceważyć sobie nie można, niemniej jednak pożałowania godnym pozostanie fakt nieobsadzenia 130 nauczycielami 71 szkół, w których już budynki wystawiono.

Należy przeto wyrazić nadzieję, że 1) dalsze ciągle powiększanie się liczby seminarjów nauczycielskich i frekwencji w seminarjach, w których liczba zapisanych uczniów i uczennic wynosiła w r. 1898/9 2569

a więc wzrosła w tymże roku o	170
w roku 1897/8 o	54
" 1896/7 "	22
" 1895/6 "	256
" 1894/5 "	254
" 1893/4 "	385

2) wzrastająca wskutek tego liczba uczniów i uczennic, które złożyły w seminarjach nauczycielskich egzamina dojrzałości, która w roku 1898/9 wynosiła 690
czyli w porównaniu z r. poprzednim

wzrosło o	71
w r. 1898 wzrosła o	30
" 1896/7 " "	70
" 1895/6 " "	103
" 1894/5 " "	32
" 1893/4 " "	71

3) wzrastająca liczba maturzystów i maturzystek wstępujących do zawodu nauczycielskiego, która z początkiem r. 1898/9 wynosiła 405

a więc o	50 więcej niż w r. poprzednim
w r. 1896/7 o	21 " "

wpłyną na jaknajprędsze rozpoczęcie nauki w powyżej wymienionych 70 nieczynnych szkołach.

Przy zakładaniu nowych szkół uwzględnienie w pierwszym rzędzie znajdują w myśl okólnika Rady szkolnej krajowej z d. 23 kwietnia 1898 L. 9295 (Nr. 11. Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej) te miejscowości, w których do pewnych zakresów szkolnych należą gminy oddalone o cztery lub więcej kilometrów od szkoły, lub w których pomiędzy gminami wcielonemi do jednego zakresu szkolnego istnieją znaczne przeszkody komunikacyjne, wskutek tego dzieci z pewnych gmin albo wcale albo w szczupłej nader liczbie uczęszczają do szkoły.

Obok tych miejscowości poleca Rada szkolna krajowa przeprowadzenie rozprawy konkurencyjnej i przemianę szkoły na dwuklasową w tych wypadkach, w których w publicznych szkołach ludowych jednoklasowych istnieją klasy nadetatowe przynajmniej od trzech lat, frekwencja dochodzi do 150, oraz znajduje się odpowiednie pomieszczenie dla 2giej klasy.

Liczba szkół jednoklasowych wynosiła w r. 1898/9	2779
a więc wzrosła w tymże roku w porównaniu z rokiem poprzednim o	70
w r. 1897/8 zmniejszyła się o	30
" 1896/7 " "	75
" 1895/6 " "	50

Liczba szkół dwuklasowych wynosiła w r. 1898/9	668
a więc wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o	69
w r. 1897/8 wzrosła o	57
" 1896/7 " "	55
" 1895/6 " "	47 szkół

Liczba szkół trzechklasowych wynosiła w r 1898/9	62
a więc wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o	6
w r. 1897/8 nie zmieniła się wcale	
" 1896/7 zmniejszyła się o	7
" 1895/6 " " " " " "	4 szkół
Liczba szkół czteroklasowych wynosiła w r. 1898/9	184
a więc wzrosła w porównaniu z r. po przednim o	13
w r. 1897/8 wzrosła o	21
" 1896/7 " " " " " "	22
" 1895/6 " " " " " "	8 szkół
Liczba szkół 5-klasowych wynosiła w 1898/9	108
a więc zmniejszyła się w porównaniu z r. poprzednim o	5
w r. 1897/8 zmniejszyła się o	1
" 1896/7 " " " " " "	1
" 1895/6 wzrosła o	4 szkół
Liczba szkół sześcioklasowych wynosiła w r. 1898/9	46
a więc wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o	1
w r. 1897/8 zmniejszyła się o	10
w r. 1896/7 wzrosła o	5
w r. 1895/6 zmniejszyła się o	3 szkół
Liczba szkół siedmio i więcej klasowych (wydziałowych) wynosiła w roku 1898/9	36
a więc wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o	3
w r. 1897/8 wzrosła o	14
w r. 1896/7 nie zmieniła się wcale	
w r. 1895/6 wzrosła o	7 szkół
Rada szkolna krajowa obliczyła na r. 1900 ogólną liczbę posad nauczycieli etatowych systemizowanych	6429
czyli o	249
więcej, aniżeli w preliminarzu na r. 1899.	
Z tej liczby w r. 1900 przypada na 1 klasę	104
czyli o	7
więcej, niż w preliminarzu r. poprzedniego.	
Na 2 klasę przypada w preliminarzu na r. 1900	598
czyli o	293
więcej, niż w preliminarzu na r. 1899.	
Na 3 klasę przypada w preliminarzu na r. 1900	826
czyli o	541
więcej, niż w preliminarzu na r. 1899.	
Na 4 klasę przypada w preliminarzu na r. 1900	4668 naucz.
czyli o	537
więcej, aniżeli w preliminarzu na r. 1899.	
Liczba nauczycieli dopełniających kursów rolniczych wynosiła w preliminarzu na r. 1900	35
czyli o	5
więcej aniżeli w preliminarzu na r. 1899.	
W rządzie pomyślnych objawów szkolnictwa pominąć także trudno powiększenie liczby sił nauczycielskich kwalifikowanych, która wynosiła :	
w roku 1898/9	6.441
a więc wzrosła w tymże roku o	370
w roku 1897/8 wzrosła o	322
" 1896/7 " o	267
" 1895/6 " o	219

Rozporządzenie c. k. Rady szkolnej krajowej d. 12. kwietnia 1899 L. 32.611 w sprawie zakładania i przeprowadzenia metryk szkolnych dąży do ściślejszego wykonania przymusu szkolnego i zabezpieczenia frekwencji.

Frekwencja w szkołach ludowych publicznych wynosiła :

w r. 1898/9	615.479
czyli o	32.533
wzrosła w porównaniu do r. poprzedniego.							
W r. 1897/8	wzrosła o	21.915
" 1896/7	zmniejszyła się o	3.623
" 1895/6	wzrosła o	7.031
" 1894/5	" o	17.734
" 1893/4	" o	12.476
" 1892/3	" o	20.213
" 1891/2	" o	25.347

W ciągu ostatnich lat dziewięciu nie było zatem tak znacznego zwiększenia frekwencji w publicznych szkołach ludowych, jak w r. 1898/9.

Orzeczeń skazujących na kary aresztu względem rodziców i opiekunów za nieposyłanie dzieci do szkoły.

Wydano :

Wykonano :

w r. 1898/9	.	11.003	.	.	9.495
czyli o	.	4.238 więcej	.	.	o 3.964 więcej
niż w r. poprzednim.					
w r. 1897/8 o	.	1.893 więcej	.	.	o 974 więcej
w r. 1896/7 o	.	1.918 mniej	.	.	o 1.089 mniej
w r. 1894/5 o	.	2.037 więcej	.	.	o 2.638 więcej.

Orzeczeń skazujących na kary pieniężne :

Wydano :

Wykonano :

w r. 1898/9	.	64.741	.	.	36.119
czyli o	.	9,024 więcej	.	.	o 8.682 więcej
niż w r. poprzednim.					
w r. 1897/8 o	.	6.158 więcej	.	.	o 1.374 więcej
w r. 1896/7 o	.	430 więcej	.	.	o 4.420 więcej
w r. 1895/6 o	.	13.229 więcej	.	.	o 9 143 więcej.

Kwota ogólna kar pieniężnych za nieposyłanie dzieci do szkoły :

ściągniętych :

pozostających do ściągnięcia :

wynosiła w r. 1898	.	27.320 zł.	.	.	28.820 zł.
czyli o	.	6.275 zł.	.	.	o 8.811 zł.
więcej niż w r. poprzednim.					
w r. 1897/8 o	.	916 zł. więcej	.	.	o 2.161 zł. mniej
w r. 1896/7 o	.	2.312 zł. mniej	.	.	o 2.077 zł. mniej
w r. 1895/6 o	.	7.794 zł. więcej	.	.	o 6 696 zł. więcej.

Rubr. I. poz. 2.

Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych

1,020.000 K.

czyli o	83.240 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o	60.000 "
więcej od kwoty prelininowanej na r. 1899, o	27.732 "
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zestawieniu z r. 1899.					

I pod tą pozycją wykazuje także prowizoryczne zestawienie wydatków z r. 1899 przekroczenie w kwocie

32.268 "

które stanowi dowód pomyślnego rozwoju frekwencji.

Podstawą obliczenia preliminarza na r. 1900 jest szczegółowo w wykazie E. uzasadniona kwota

1,160.040 "

Po potrąceniu 12°/o intercalare

139.204 "

Pozostanie

1,020 836 K.

którą to kwotę prelininuje się okrągło

1,020.000 "

Wzrost wydatku przy poz 1. w rok zeszłym był o wiele wyższym, wynosił bowiem 114.000 K., a oprócz tego wykazywano w tej pozycji w latach ostatnich znaczne przekroczenia.

Wobec faktu, że przekształcenia szkół na więcej klasowe w ostatnich czasach w tak znacznej mierze wykonano, wyrażono w łonie komisji nadzieję, że Rada szkolna krajowa w przyszłości powolniejszym w tym kierunku będzie mogła iść krokiem, że też tworzenie posad nadetatowych ograniczy w przyszłości do niezbędnej potrzeby.

Ponieważ Rada szkolna krajowa liczbę dzieci dla powołania nauczyciela nadetatowego niezbędną ze 120 podwyższyła na 150, liczba klas nadetatowych ciągle rośnie.

Liczba ta wynosiła w r. 1898/9	1.484
a więc w porównaniu z r. ostatnim wzrosła o	81
w r. 1897/8 wzrosła liczba klas nadetatowych o	154
w r. 1896/7 ó	115
w r. 1895/6 o	158

Liczbę nauczycieli nadetatowych oblicza Rada szkolna krajowa w preliminarzu na r. 1900 na	1.696
---	-------

Liczba sił nauczycielskich bez formalnej kwalifikacji wynosiła w r. 1898/9	1.259
a zatem wzrosła w porównaniu z r. poprzednim o	96
w r. 1897/8 wzrosła o	65
w r. 1896/7 zmniejszyła się o	43
w r. 1895/6 wzrosła o	117
w r. 1894/5 wzrosła o	83
w r. 1893/4 wzrosła o	78
w r. 1892/3 wzrosła o	38
w r. 1891/2 wzrosła o	172

Rada szkolna kraj. rozporządzeniem z dnia 16. lutego 1899 L. 1906 uregulowała warunki przyjęcia i stosunki służbowe nauczycieli tymczasowych i nauczycieli pomocniczych przy publicznych szkołach ludowych.

W myśl powyższego rozporządzenia, o ile ono dotyczy nauczycieli lub nauczycielek tymczasowych.

1) Posady nauczycielskie mogą być nadawane tymczasowo przez c. k. Rady szkolne okręgowe z zasady tylko kandydatom posiadającym kwalifikację nauczycielską, a w szczególności maturzystom c. k. seminarjów nauczycielskich i kompetentom posiadającym patent nauczycielski.

2) Obowiązkiem c. k. Rad szkolnych okręgowych jest badać ściśle i sumiennie przeszłość kandydatów pod względem moralnym i politycznym w tym celu, aby nie dopuszczać bezwzględnie do służby nauczycielskiej osób, co do których się okaże, że nie są pod każdym względem bez zarzutu, albo też, że w jakimkolwiek względzie były poszlakowane o czyny niezgodne z charakterem i powołaniem nauczycielskiem.

3) Aby zapobiedz przyjmowaniu nauczycieli, którzy z własnej winy utracili posady swe w jednym okręgu a okoliczność tę zataili przy ubieganiu się o tymczasowe nadanie posady w innym okręgu, winny Rady szkolne okręgowe o każdym przypadku usunięcia tymczasowego nauczyciela z posady równocześnie donosić c. k. Radzie szkolnej krajowej, podając powody usunięcia nauczyciela. Samo z siebie wynika, że nie zachodzi potrzeba relacyonowania o uwolnieniu tymczasowego nauczyciela na własną prośbę. Treść wspomnianych relacji udzielać będzie c. k. Rada szkolna krajowa wszystkim Radom szkolnym okręgowym do wiadomości.

Rady szkolne okręgowe mają założyć i wciąglej ewidencji utrzymywać wykaz wszystkich nauczycieli, którzy z posady lub w ogóle z zawodu nauczycielskiego zostali usunięci, osobno zaś tych, którzy posadę samowolnie opuścili, a to na podstawie re-skryptów c. k. Rady szkolnej krajowej.

Skoro taki nauczyciel usunięty ze służby nauczycielskiej lub opuszczający posadę samowolnie w jednym okręgu, ubiegać się będzie o posadę tymczasową w innym

okręgu, natenczas c. k. Rada szkolna krajowa po dokładnem zbadaniu całej przeszłości kompetenta, weźmie pod ścisłą rozagę, czy mu posadę nauczyciela w szkole ludowej powierzyć można.

4) Nauczycielom przeniesionym w stały stan spoczynku nie mogą być nadane tymczasowo posady nauczycielskie.

Nauczycielom przeniesionym w czasowy stan spoczynku mogą być nadane tymczasowo posady nauczycielskie z zastrzeżeniem charakteru stałego nauczyciela pod warunkiem wskazanym w art. 41 ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16 za zezwoleniem c. k. Rady szkolnej krajowej.

5) Zarządza się przytem przestrzeganie zasad podanych w rozporządzeniu c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 24. października 1897 l. 437 (Nr. 15 Dziennika Rskr. co do stosunków pokrewieństwa i powinowactwa.

Od kandydatów tych ubiegających się o tymczasowe nadanie posady nauczycielskiej domagać się nadto należy, aby się wykazali dowodami, gdzie i czem się zajmowali poprzednio.

Powyższe rozporządzenie ustanawia również zasady dotyczące przyjmowania tymczasowych nauczycieli prowizorycznych bez egzaminu dojrzałości.

Do nadania posady tymczasowego nauczyciela kandydatowi bez egzaminu dojrzałości z Seminarjum nauczycielskiego potrzebne jest pozwolenie c. k. Rady szkolnej krajowej.

Obsadzenie posad nauczycielskich kandydatami niemającymi przepisanej kwalifikacyi da się usprawiedliwić tylko w tych razach, gdy istotnie brak ukwalifikowanych kompetentów, a zgłaszający się kandydat choć nie ma przepisanej kwalifikacyi, wykazuje się ukończonym ośmnastym rokiem życia, odbytemi studjami i nienagannem prowadzeniem się i daje rękojmię, że zadaniu nauczyciela ludowego sprostać potrafi i ma szczerą chęć poświęcenia się temu zawodowi.

Dlatego przedkładając wnioski o zezwolenie na nadanie posady nauczycielskiej, Rady szkolne okręgowe powinny wyczerpnąco zasadnicę potrzebę takiego obsadzenia posady z konieczności, dołączając metrykę urodzenia, świadectwa studjów oraz akta dochodzenia przeprowadzonego w myśl §. 2. niniejszego rozporządzenia.

Abituryenci lub abiturjentki c. k. Seminarjów nauczycielskich, którzy przy egzaminie dojrzałości zostali reprobowani, lub przeznaczeni do egzaminu poprawczego, dalej kandydatki wykazujące się jedynie świadectwami uzdolnienia z kobiecych robót ręcznych lub na mistrzyni ogródków freblowskich, jeżeli nie posiadają egzaminu dojrzałości należy traktować jak osoby bez kwalifikacyi. To samo odnosi się do osób, które na podstawie zagranicznego patentu nauczycielskiego ubiegają się w kraju o tymczasową posadę nauczycielską.

C. k. Rada szkolna krajowa będzie pozwalać na mianowanie nauczycielami pomocniczymi kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią, oraz kandydatek, które ukończyły szkołę wydziałową pięcio lub sześć klasową, wreszcie kandydatek, które ukończyły szkołę wydziałową mniej klasową a następnie złożyły egzamin na mistrzyni ogródków freblowskich lub na nauczycielki robót ręcznych kobiecych.

C. k. Rada szkolna krajowa nie będzie zaś pozwalać zasadniczo na nominacyę takich uczniów seminarjów nauczycielskich, którzy rozpoczętej nauki w seminarjum nie ukończyli.

Udzielone przez c. k. Radę szkolną krajową zezwolenie na przyjęcie kandydata niekwalifikowanego rozciąga się tylko na ten okręg, dla którego wydane zostało, a nie jest przywilejem przywiązany do osoby, na podstawie którego kandydat lub kandydatka mogłaby otrzymać posadę w innym okręgu szkolnym. Jeżeli zatem taki kandydat zajmujący już posadę nauczycielską w jednym okręgu ubiega się o nadanie posady w innym okręgu, musi być w tym celu wyjednane ponowne pozwolenie c. k. Rady szkolnej krajowej.

Również tym osobom bez kwalifikacyi, które nie objęły wkrótce po otrzymaniu nominacyi nadanej im posady nauczycielskiej, lub osobom, które objęły posadę lecz po dłuższym lub krótszym czasie z niej zrezygnowały, jeśli proszą znów o przyjęcie do zawodu nauczycielskiego, nie należy nadawać posady bez poprzedniego ponownego zezwolenia ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej.

Osoby bez kwalifikacyi, którym c. k. Rada szkolna krajowa pozwoliła pełnić tymczasowo funkcyje nauczycielskie, mogą to uczynić tylko na takich posadach, na których będą się znajdować pod kierunkiem nauczycieli kwalifikowanych.

Rozporządzenie rzeczzone wpłynie niewątpliwie na lepszy dobór nauczycieli tymczasowych.

Przyczynią się również do tego urządzone dla nauczycieli tymczasowych pomocniczych bez kwalifikacyi kursa wakacyjne.

Ponieważ przeważna część nauczycielek tymczasowych pomocniczych bez kwalifikacyi na podstawie co najmniej trzyletniej zadowolniającej służby otrzymuje od Ministra Oświaty dyspensę od egzaminu dojrzałości i pozwolenie składania egzaminu kwalifikacyjnego, Rada szkolna krajowa, pragnąc ułatwić siłom nauczycielskim przygotowanie się do tego egzaminu, urządziła w Brzesku kurs od 2. lipca do 15. sierpnia włącznie pod kierownictwem tamtejszego inspektora okręgowego.

Na kurs uczęszczało 38 frekwentantek, z których 29 otrzymało na ten cel zasiłek od Rady szkolnej krajowej.

W ocenieniu dodatniego wpływu kierowanych przez Zgromadzenia zakonne ochronek połączonych ze szkołami w ogóle, a zwłaszcza w tych miejscowościach, w których dotychczas nie ma szkoły, który to wpływ zwłaszcza pod względem wychowawczym okazał się dla ludności wiejskiej nader zbawiennym, wyrażono w komisji nadzieję, że Rada szkolna krajowa, przy rozdziale zasiłków na kursa wakacyjne przygotowujące do egzaminu kwalifikacyjnego uwzględni pracujące w Ochronkach zakonne i ułatwi im w ten sposób złożenie egzaminów kwalifikacyjnych.

Na zapytanie uczynione, co się tyczy ochronek, pan Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej oświadczył, że nie doszła do jego wiadomości żadna skarga czy to na Rady szkolne okręgowe czy to na inspektorów szkolnych okręgowych, jakoby gdziekolwiek przeszkadzali organizowaniu ochronek, lub stawiali trudności ich rozwojowi. Nie jest to nawet prawdopodobne, skoro ochronki przewidziane są w ustawach szkolnych i skoro działalność ich zbawienna wychowawcza chyba nie ulega kwestyi a zadanie szkoły ludowej w wielkim stopniu popiera. Kwestye pojawiać się mogą wówczas, jeżeli ochronka jakaś pragnie się zamienić na szkołę ludową, w takim bowiem razie musi ona dopełnić pewnych warunków przepisanych ustawą, a w szczególności kierowniczką takich ochronek a zarazem szkół muszą się wykazać kwalifikacją przepisaną. Wszelkie dyspensy możliwe Rada szkolna i tutaj popiera.

Rubr. 1. poz. 3.

Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii		312.000 K.
czyli o	46.000 K.	
więcej od kwoty preliminowanej na r. 1899, o	78.806 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a o	55.478 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		

Przedłożony komisji wykaz płac i dodatków na mieszkanie etatowych nauczycieli religii zawiera sumę wydatków	372.240 „
---	-----------

Po strąceniu tytułem opróżnionych posad 16% w kwocie ,	59.558 „
--	----------

Pozostanie kwota	312.682 K.
----------------------------	------------

preliminowana okrągło, jak powyżej wykazano.

Na wzrost tego wydatku wpłynęło ustanowienie nowych posad nauczycieli religii i polepszenie płac nauczycieli religii na mocy ustawy krajowej z dnia 26. czerwca 1899 Nr. 81 Dz. U. i R. krajowych.

Na powyższe zwiększenie wydatków, komisya z tem większą gotowością przyzwala, ileż niejednokrotnie wskazywała na potrzebę obsadzenia wszystkich posad nauczycieli religii, które poczytać musi za jedno z najbardziej naglących zadań. Do osiągnięcia tego zadania przyczynić się zdoła przyzwolone przez Sejm polepszenie płac.

Obok tego na uregulowanie trybu nauki wpłynęło niewątpliwie dopuszczenie w obrębie dyecezyi krakowskich: Małego katechizmu religii katolickiej, zatwierdzonego przez Episkopat Austriacki, równie jak wprowadzenie na mocy Okólnika Rady szkolnej z dnia 5. grudnia 1898 L. 11.959 nowych planów dla nauki religii grecko-katolickiej, ułożonych przez Ordynaryat Metropolitalny gr.-kat. we Lwowie i aprobowanych przez gr.-kat. Ordynaryaty Biskupie w Przemyślu i Stanisławowie i wprowadzenie gr.-katol. katechizmu ks. Torońskiego.

Pomimo znizienia intercalare z 18% na 16% w preliminarzu na r. 1899 uzyskała Rada szkolna krajowa w tej pozycji oszczędność w kwocie . . .

9.476 K.

W preliminarzu na r. 1900 oblicza Rada szkolna krajowa liczbę posad etatowych nauczycieli religii na 239
czyli o 22
więcej, aniżeli w preliminarzu na r. 1899.

W r. 1898/9 stałych nauczycieli religii rzym. i grec. kat. obrządku w szkołach cztero i więcej klasowych pospolitych, tudzież w szkołach wydziałowych było 148
czyli o 10
więcej, niż w roku ubiegłym.

W r. 1897/8 zmniejszyła się liczba stałych nauczycieli religii rzym. i gr. katol. obrządku o . . . 1
w r. 1896/7 wzrosła o 13
„ 1895/6 „ 7
„ 1894/5 „ 10

Zastępców nauczycieli religii rzym. i grec. kat. obrządku na stałych posadach było w r. 1898/9 80
czyli o 18
więcej niż w roku poprzednim.

W r. 1897/8 wzrosła liczba tymczasowych nauczycieli religii o 7
w r. 1896/7 wzrosła o 7
„ 1895/6 „ 11
„ 1894/5 „ 4

W r. 1898/9 rozpoczęła się w seminarium nauczycielskiem męskim we Lwowie nauka religii Mojżeszowej przez odpowiednio kwalifikowanego nauczyciela.

W r. 1898/9 wynosiła liczba stałych nauczycieli religii wyznania mojżeszowego 37
czyli zmniejszyła się o 3
w r. 1897/8 zmniejszyła się o 5
„ 1896/7 „ „ 4

Liczba nauczycieli tymczasowych religii mojżeszowej	
wynosiła w r. 1898/9	5
czyli wzrosła o	3

Rubr. I. poz. 4.

Na remuneracye za udzielanie nauki religii	15.194 K.	85.000 K.
czyli o	5.000 "	
więcej od kwoty rzeczywistej wydanej w roku 1898, o	11.536 "	
więcej od kwoty uchwalonej, na r. 1899, a o		
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zesta-		
stawieniu wydatków z r. 1899.		

Podstawą obliczenia rzeczzonego wydatku jest kwota w r. 1898 rzeczywiście wydana i na r. 1899, przyjęta.

Podwyższenie powyższych kwot jest wynikiem podwyższenia remuneracyi nauczycieli religii dozwo- lonego ustawą krajową z dnia 22. czerwca 1899, Nr. 81 Dziennika Ustaw Państwa.

Prowizoryczne zestawienie wydatków z r. 1899 wykazuje w tej pozycji zaoszczędzenie w kwocie 6.534 koron.

Nauczycieli religii rzym. i gr. kat. obrz. za remunera- cją było w roku 1898/9 203
czyli o 12 więcej niż w roku poprzednim.

Liczba nauczycieli religii rzym. i gr. kat. obrz. za remuneracją wzrosła w r. 1897/8 o 29
w r. 1896/7 o 45
" 1895/6 o 14
" 1894/5 o 4

Liczba nauczycieli religii mojżeszowej za remunera- cją wynosiła w r. 1898/9 17
czyli tyle, ile roku ubiegłego.
W r. 1897/8 wzrosła o 3

W szkołach jedno, dwu i trzechklasowych udzielało nauki religii z tytułu duszpasterskiego w r. 1898/9 księży 3137

Liczba księży udzielających nauki religii w po- wyżej wymienionych szkołach zmniejszyła się w r. 1898/9 o 1
w r. 1897/8 zwiększyła się o 124
" 1896/7 zmniejszyła się o 119
" 1895/6 " " 147
" 1894/5 " " 164

Liczba szkół publicznych, w których nau- czyciele częściowo udzielali nauki religii wynosiła w roku 1898/9 290
czyli zmniejszyła się w tymże roku o 16
w r. 1897/8 zmniejszyła się o 9
" 1896/7 zmniejszyła się o 72
" 1895/6 zmniejszyła się o 93
" 1894/5 zmniejszyła się o 14

Liczba szkół, w których nauczyciele lu- dowi całkowicie uczyli religii wynosiła 333
a zatem w porównaniu z poprzednim wzrosła o 53

w r. 1897/8	zmniejszyła się o	.	.	.	7
"	1896/7	zwiększył się o	.	.	19
"	1895/6	zwiększyła się o	.	.	14
"	1894/5	zmniejszyła się o	.	.	49

Liczba nauczycieli religii Mojżeszowej
w szkołach ludowych 1—3 klasowych wynosiła
w r. 1898/9 39
czyli o 4
więcej aniżeli w r. 1897/8

Liczba tychże nauczycieli w r. 1897/8
zmniejszyła się o 2
w r. 1896/7 zmniejszyła się o 19

Rubr. I. poz. 5.

Na dodatki pięcioletnie nauczycieli	580.000 K.
czyli o	43.862 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898 o	20.000 "
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899 a o	25.822 "
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu wydatków z r. 1899.	

W obliczeniu tego wydatku uwzględniła Rada
szkolna krajowa przeciętny roczny wzrost 20.000 k.

Prowizoryczne zestawienie wydatków z r. 1899 wykazuje w tej pozycji zaoszczędzenie w kwocie	3.820 K.
--	----------

Rubryka I. poz. 6.

Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	170.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o	8.440 "
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, a o	6.620 "
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zestawieniu rachunków z r. 1899, — która wykazuje oszczędności 6.618 koron.	

Rubr. I. poz. 7.

Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	44.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o	436 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a o	134 "
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.	

Oszczędność uzyskana w tej pozycji w roku
1899 wynosi 134 K.

Wedle wniosków komisji budżetowej wynosić
będą zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego i Rady
szkolnej krajowej wydatki Rubryki I. na płace i do-
datki

7,857.000 K.

czyli o	977.000 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899 o	1,220.976 „
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a o	838.532 „
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zam- knięciu rachunków z r. 1899.	

Prowizoryczne zamknięcie rachunków z r. 1899, wykazuje w poz. 1. i 2. przekroczenie w kwocie skompensowane oszczędnościami w pozycjach 3, 4, 5, 6, i 7. w kwocie	227.092 „
	28.584 „

Ogółem przeto przekroczenie preliminarza na r. 1899 wynosi	198.508 „
---	-----------

Rubryka II. Remuneracye i zasiłki.

Rubryka II. poz. 8.

Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i w tymże roku wydano o	44.000 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898.	580 K.

Rubr. II. poz. 9.

Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kurs rolniczy		3.000 K.
czyli o	4.000 K.	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899,		
o	3.726 „	
mniej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898,		
a o	3.636 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zam- knięciu rachunków z r. 1899.		

Oszczędność uzyskana w tej pozycji w r. 1899	362 „
--	-------

Zeszłoroczne podwyższenie tego wydatku było
wynikiem trwania tego kursu przez cały rok. Obecnie
preliminuje się tylko na czas od 1. września do 31.
grudnia 1900.

Z zadowoleniem podnieść należy ofiarność to-
warzystw fachowych, a mianowicie Towarzystw Ogro-
dniczych i Pszczelniczych we Lwowie i w Krakowie
komitetu uprawy tytoniu w Śniatynie, szkoły koszy-
karskiej i kursu rolniczego w Maryampolu, które przy-
czyniając się do urządzenia kursów ogrodnictwa, pszczel-
nictwa, uprawy tytoniu, mleczarstwa i koszykarstwa
dały dowód, jak dalece społeczeństwu na prakty-
cznym kierunku szkolnictwa ludowego zależy.

Rubryka II. poz. 10.

Na kursa wakacyjne nauki zręczności czyli tyle ile uchwalono na r. 1899 i w r. 1898 i w r. 1899 rzeczywiście wydano.	3.200 K.
--	----------

W r. 1898/9 udzielano nauki zręczności w 228 szkołach. Liczba ich o 12 się zmniejszyła. Przy szkole przemysłowej we Lwowie odbył się 8 tygodniowy kurs dla nauczycieli szkół wydziałowych, wskutek czego kursa wakacyjne w Sokalu i Krakowie się nie odbyły.

Rozszerzenie nauki zręczności w szkołach ludowych wiejskich musiało w roku ubiegłym doznać chwilowej tylko przerwy, a to z tego powodu, ponieważ Rada szkolna fundusze na naukę zręczności przeznaczone musiała obrócić na zorganizowanie jej w szkołach wydziałowych męskich nowo powstałych, w których nauka ta jest przedmiotem obowiązkowym i bardzo ważną odgrywa rolę. Szkołom tym wypadło przygotować nauczycieli, których wykształceniem w tym kierunku zajęła się przemysłowa szkoła państwowa we Lwowie.

Rubr. II. poz. 11.

Remuneracye na naukę robót ręcznych . . .		52.000 K.
czyli o	5.418 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898,		
o	6.000 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899,		
a o	5.782 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		

Oszczędność uzyskana w tej pozycji w r. 1899 wynosi	11.780 K
---	----------

Pozycja przeznaczona w budżecie krajowym na remuneracye za udzielanie nauki robót kobiecych nie rośnie, ale nie jest to bynajmniej znakiem, żeby udzielanie nauki tej w szkołach się zmniejszało. Zachodzi jednak coraz mniejsza potrzeba przyjmowania w tym celu osobnych nauczycielek robót za osobną remuneracją, gdyż w przeważnej ilości szkół mieszanych czy to na posadzie etatowej czy też na posadzie nadetatowej znajduje się nauczycielka, która w takim razie z obowiązku i bez wynagrodzenia osobnego obejmuje naukę robót kobiecych i prowadzi ją z reguły lepiej, niż nauczycielka robót osobna, nie mająca zwykle do tego należytej kwalifikacyi.

W r. 1898/9 udzielano nauki robót ręcznych w 2.886 szkołach, czyli o 140 szkołach więcej aniżeli w roku poprzednim.

Według powyższych uchwał wynosić będą wydatki rubryki II. na

Remuneracye i zasiłki		102.200 K.
czyli o	10.000 „	
mniej od kwoty uchwalonej na rok 1899,		
o	2.272 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898,		
a o	2.146 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		

Oszczędność uzyskana w r. 1899 w poz. 9 i 11 Rubryki II. wynosi	12.144 „
---	----------

Rubr. III. poz. 12.

Na koszt podróży i diety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych		10.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 o	24 K.	
mniej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, a o	3.982 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Przekroczenie preliminarza w r. 1899 wynosi w tej pozycji	3.982 „	

Rubryka IV. Dodatki i dary z łaski.**Rubr. IV. poz. 13.**

Dodatek stały do funduszu szkolnego emerytalnego	25.600 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i w r. 1898 i 1899 rzeczywiście wydano.	

Rubryka IV. poz. 14.

Interkalarya przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich		49.680 „
czyli o	10.296 K.	
mniej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o	12.856 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o	2.558 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		

Powodem obniżenia powyższej kwoty jest opróżnienie wjełu posad nauczycielskich, — które wywołało w r. 1899 oszczędność w kwocie 10.296 K.

Rubryka IV. poz. 15.

Na emerytury nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacji szkół wydatek nadzwyczajny		6.800 K.
czyli o	158 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, a tyle, ile uchwalono na r. 1899 i w tymże roku rzeczywiście wydano.		

Rubryka IV. poz. 16.

Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to:		
a) stałe wedle wykazu E Sprawozdania Wydziału krajowego o funduszu szkolnym		9.940 K.
czyli o	240 K.	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899,		
b) jednorazowe		6.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899.		
Razem		15.940 „
czyli o	2.636 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898		
o	720 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899		

a o
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zam-
knięciu rachunków z r. 1899.

420 K.

Powodem obniżenia powyższego wydatku jest
śmierć jednego z pobierających stały dar z łaski i uby-
tek kwartału pozgonnego jednej z petentek jednoro-
wo przyznanego.

Zaoszczędzenie w tej pozycji w r. 1899 wy-
nosiło 1.138 K.

Według powyżej wymienionych uchwał komi-
syi wynosić będą wydatki Rubryki IV. na dodatki
i dary z łaski zgodnie z wnioskami Wydziału krajo-
wego i Rady szkolnej krajowej zwyczajne . . .
nadzwyczajne

91.220 K.

6.800 „

98.020 K.

razem . . .

czyli o

7.502 K.

mniej od kwoty rzeczywiście wydanaj w r. 1898, o . . .

13.578 „

mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o . . .

2.140 „

mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zam-
knięciu rachunków z r. 1899.

Oszczędność uzyskana w tej rubryce w roku
1899 wynosi

11.434 „

Rubryka V. poz. 17.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejsco-
wych na budowę szkół

200.000 „

Czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wy-
dano w r. 1898 i 1899.

Nad rzeczoną pozycją wywiązała się w ko-
misyi budżetowej obszerna dyskusya, w której ró-
wnie, jak w latach zeszłych podniesiono z największym
naciskiem potrzebę najściślejszej oszczędności przy bu-
dowie szkół oraz rewizyi planów i kosztorysów przez
znawców budownictwa wiejskiego, która tembardziej
staje się nagłącą, ile że sama Rada szkolna w Spra-
wozdaniu swoim (strona XIX) stwierdza; „iż wydane
przez nią plany normalne budynków napotykają na
niedowierzanie, a w wielu wypadkach na niechęć stron
interesowanych; szerególnie występują we wschodniej
części kraju przeciw kryciu budynków szkolnych
dachówką.“

J.W. Pan Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej na zapytania odnoszące
się do akcyi stawiania budynków szkolnych udzielił Komisyi następujących wyjaśnień:

W Radzle szkolnej krajowej koncentruje się akcyja stawiania tych budynków,
do których fundusz szkolny krajowy w myśl postanowienia ustawy się przyczynia.
Na mocy orzeczeń wydawanych przez Radę szkolną krajową, budynki te stawiane
są wedle planów normalnych i na podstawie licytacji ogłaszanych w dziennikach, bu-
dowa wypuszczana w przedsiębiorstwo. Rada szkolna zatwierdza licytację tylko, jeżeli
wynik jej jest korzystny, w przeciwnym razie poleca ogłaszać nową licytację a w da-
nym razie wstrzymuje się nawet z budową. Ponieważ kwota przeznaczona z funduszu
krajowego na zasiłki przy budowie szkół jest bardzo małą wobec ogromnej potrzeby,
bo wynosi tylko 200.000 kor. rocznie, przeto nie da się ona rozdzielić w każdym
roku na wszystkie powiaty, tak ażeby w każdym powiecie co roku a nawet co dwa
lata jedna szkoła z pomocą tego zasiłku wystawioną być mogła, zwłaszcza, że sta-
wianie budynków szkół wieloklasowych w miasteczkach jest rzeczą nagłącą i zupełnie
pominiętem być nie może. Wskutek tego w pierwszych latach po wstawieniu w bu-
dżet szkolny krajowy funduszu na zasiłki, Rada szkolna przystąpiła do budowy tych

szkół i w tych powiatach, które się najwcześniej zgłosiły i w których strony konkurencyjne domagając się zasiłku, poddawały się bez zastrzeżeń wszystkim warunkom budowy, a mianowicie przyjmowały plany normalne. Im dłużej jednak akcja trwa, tem więcej ta początkowa nierówność w obdzielaniu powiatów zasiłkami wyrównywa się, gdyż Rada szkolna uwzględnia teraz przede wszystkim te powiaty, w których zasiłku na budowę szkół wcale lub rzadko udzielono. Co się tyczy planów normalnych budynków szkolnych, to Rada szkolna korzysta z doświadczeń, zbieranych w ciągu akcji budowlanej i w planach tych wprowadza poprawki doświadczeniem wskazane, z chęcią jednakże skorzysta z uwag, którychby jej mogli dostarczyć obywatele światli i praktyczni i zaprosi ich w tym celu na konferencję w ciągu obecnej sesji sejmowej.

Ponieważ fundusz wyznaczony corocznie na zasiłki jest szczupłym, przeto różne Rady szkolne okręgowe w zakresie swojej autonomii rozwijają akcję nieraz bardzo żywą około budowy szkół, bez zasiłku z funduszu szkolnego krajowego. Gminy zamożniejsze, które miałyby prawo tylko do niewielkiego zasiłku, przystępują do budowy bez żądania go, pragnąc przyjść jak najrychlej do posiadania szkoły. Często pieniądze potrzebne na ten cel składają one w mniejszych ratach przez szereg lat nim jeszcze wydane jest orzeczenie co się tyczy budowy szkoły. O ile czynią to dobrowolnie, władza szkolna nie ma podstawy, ażeby im w tem przeszkadzać. Rada zaś szkolna okręgowa pieniądze w ten sposób składane przechowuje i fruktyfikuje jako depozyt gminy a względnie funduszu szkolnego miejscowego.

Rada szkolna krajowa w całą tę akcję budowy szkół przeprowadzoną bez zasiłku z funduszu szkolnego krajowego wgląda tylko z tytułu prawa nadzoru, badając wniesione zażalenia oraz sprawozdania przedkładane corocznie, popiera zaś akcję tę i to bardzo skutecznie, udzielając z funduszu pożyczkowego pożyczek bezprocentowych tym gminom, które nie mają prawa domagania się zasiłku, lub które się go zrzekają.

Ogólny stan budynków szkolnych przedstawia się w r. 1898/9 wedle Sprawozdania Rady szkolnej krajowej znacznie korzystniej, niż w r. 1897/8 i poprzednich.

Ilość szkół publicznych umieszczonych.

1) w budynkach bardzo dobrych wynosiła:

w r. 1898/9	1279
a więc w porównaniu z r. poprzednim	
zwiększyła się o	108
" 1897/8 zwiększyła się o	40
" 1896/7 zwiększyła się o	28
" 1895/6 zwiększyła się o	22

2) w budynkach dobrych wynosiła:

w r. 1898/9	1103
a więc w porównaniu z r. poprzednim	
zwiększyła się o	18
" 1897/8 zwiększyła się o	4
" 1896/7 zwiększyła się o	13
" 1895/6 zmniejszyła się o	11

3) w budynkach odpowiednich wynosiła:

w r. 1898/9	809
a więc w porównaniu z r. poprzednim	
zwiększyła się o	22
" 1897/8 zwiększyła się o	7
" 1896/7 zmniejszyła się o	7
" 1895/6 zmniejszyła się o	105

4) w budynkach nieodpowiednich wynosiła:

w r. 1899/8	676
a więc w porównaniu z r. poprzednim	
zwiększyła się o	8
" 1897/8 zwiększyła się o	4
" 1896/7 zmniejszyła się o	37

Koszt budowy szkół ludowych

w latach 1895—1900.

o 1 sali		o 2 salach		o 3 salach		o 4 salach		o 5 salach		o 6 salach	
zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku	zł.	w roku
2.950	1897 i 1898	4.960	1898 i 1899	6.990	1899 i 1900	11 650	1898 i 1899	12.700	1898 i 1899	17.670	1898 i 1899
3.000	1896	5.100	1897 i 1898	7.730	1899 i 1900	12.200	1896 i 1897	6.900	1897 i 1898	18.300	1898 i 1899
3.020	1898 i 1899	5 160	1897 i 1898	7.740	1899 i 1900	23.850 : 2		29.600 : 2		18.5 0	1896 i 1897
3.070	1896	5.190	1899	7.800	1900 i 1901	11.925		14.800		19.970	1896 i 1897
3.160	1896	5.220	1899	8.000	1900 i 1901					74.440 : 4	
3.160	1896 i 1897	5.410	1900 i 1901	8.170	1896 i 1897					18.610	
3.200	1896	5.460	1898 i 1899	8.800	1899 i 1900						
3.200	1897	5 500	1899 i 1900	9 600	1898 i 1899						
3.270	1898	5.560	1897 i 1898	64.830 : 8							
3.280	1897	5.800	1897 i 1898	8.104							
3.330	1896	5.800	1898								
3.420	1898	5.880	1899 i 1900								
3.460	1898	6.090	1898								
3.450	1898	6.100	1899 i 1900								
3.550	1897	6.170	1898 i 1899								
3.550	1898	6 260	1898								
3.550	1899	6.300	1897								
3 560	1897	6.360	1899 i 1900								
3.560	1897	6.400	1897 i 1898								
3.560	1895	6.400	1899 i 1900								
3.580	1899 i 1900	6 650	1896								
3.650	1898	6.800	1899 i 1900								
3.700	1897 i 1898	7.540	1898								
3.730	1899 i 1900	136.110 : 23									
3.740	1899	5.915									
3.680	1899 i 1900										
3.850	1899										
4.200	1898 i 1899										
5.070	1897										
101.500 : 29											
3.500											

Uwaga. Do wykazu tego wciągnięto wszystkie budowy dokonane już lub oddane w przedsiębiorstwo z zasiłkiem z funduszu szkolnego kraj., w których budowę przeprowadza c. k. Rada szk. kraj.

Rubr. VI. poz. 18.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół		50.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o	192 K.	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o	5.072 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zestawieniu rachunków z r. 1899.		

Przekroczenie preliminarza w tej pozycji wynosiło w r. 1899	5.072 „
---	---------

Rubr. VI. poz. 19.

Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie:

a) wydatek zwyczajny	560 K.
b) nadzwyczajny	640 „

Razem

1.200 K.

czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, o	584 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w roku 1898, o	1.200 „

więcej od kwoty na ten cel rzeczywiście wydanej w roku 1899. Prowizoryczne zamknięcie rachunków z r. 1899 bowiem nie wykazuje na ten cel żadnego wydatku.

Rubr. VI. poz. 20.

Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe		128.458 „
czyli o	11.726 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1898, o	10.458 „	
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o	6.552 „	
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zamknięciu rachunków z r. 1899.		

Powodem podwyższenia rzeczzonego wydatku jest przeistoczenie szkół na więcejklasowe i nowoorganizowanie szkół ludowych oraz 5 kursów rolniczych uzupełniających.

Przekroczenie preliminarza w tej pozycji w r. 1899 wynosiło	3.906 „
---	---------

Rubr. VI. poz. 21.

Na koszt nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	12.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i rzeczywiście wydano w r. 1898 i 1899.	

W myśl powyższych wniosków wynosić będą wydatki Rubryki VI. na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową zwyczajne

nadzwyczajne	191.018 „
	640 „

Razem

191.658 K.

czyli o	12.502 K.
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, o	10.458 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o	2.704 "
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznych zamknięciach rachunków z r. 1899.	

Po skompenzowaniu przekroczeń w poz 18 i 20	8.978 "
z oszczędnościami w poz, 19 i 21 w kwocie	1.221 "
wynosić będzie oszczędność Rubryki VI. w r. 1899	7.756 K.

Rubryka VII. poz. 22.

Na przybory naukowe ze słojem	36.920 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i rzeczywiście wydano w r. 1898 i 1899.	

Preliminowana kwota będzie użyta:

- 1) na uzupełnienie przyborów zwykłych dla szkół, które ich nie mają, jak liczydeł, modeli miar i wag i map Galicji i Austro-Węgier;
- 2) na przybory do nauki chemii, fizyki, geografii i rysunków dla szkół wydziałowych oraz 6-cio i 5-cio klasowych szkół pospolitych.
3. na zaopatrzenie w przyrządy do nauki zręczności tych szkół, których nauczyciele pobierali naukę zręczności na kursach wakacyjnych;
- 4) na zaopatrzenie kursów rolniczych w niezbędne narzędzia gospodarskie.

Z uznaniem podnieść należy, że Rada szkolna krajowa zgodnie z życzeniem komisji budżetowej zakupuje przybory naukowe u producentów i firm krajowych.

Rubryka VIII. poz. 23.

Na biblioteki okręgowe	10.000 K.
czyli o	1.820 K.
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898, o	1.750 "
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o	1.750 "
więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zamknięciu rachunków z r. 1899.	

Powodem podwyższenia rzeczonego wydatku jest przeprowadzany przez Wydział konferencyjny wspólnie z komisją biblioteczną rozdział wszystkich bibliotek okręgowych według okręgów sądowych. Obszerność okręgów bibliecznych i umieszczenie bibliotek li tylko w siedzibie powiatu, nie pozwalały bowiem nauczycielom od tej stolicy oddalonym korzystać z bibliotek w tym stopniu, w jakim tego wymaga potrzeba ich dalszego kształcenia się pod względem naukowym i pedagogicznym.

Liczba bibliotek okręgowych wynosiła w r. 1898/9	79
a więc w tymże roku powiększyła się o	1 bibliotekę
w r. 1897/8 wcale się nie powiększyła (było 78 bibliotek)	
w r. 1896/7 powiększyła się o	2
w r. 1895/6 wcale się nie powiększyła,	
w r. 1894/5 wcale się nie powiększyła.	

Liczba dzieł w r. 1898/9 wynosiła	38888
a więc w tymże roku wzrosła o	2184 dzieł
w r. 1897/8 wzrosła o	2112
w r. 1896/7 o	3338
w r. 1895/6 o	1322
w r. 1894/5 o	2489

Liczba tomów wynosiła w r. 1898/9	52256
a więc w tymże roku wzrosła o	121
w r. 1897/8 o	2753
w r. 1896/7 o	4360
w r. 1895/6 o	5544
w r. 1894/5 o	3923
Liczba atlasów i map wynosiła w r. 1898/9	650
w r. 1897/8	750
a więc w tymże roku wzrosła o	64
w r. 1896/7 wzrosła o	121
w r. 1895/6 wzrosła o	3
w r. 1894/5 zmniejszyła się	247
Liczba nauczycieli, którzy korzystali z bibliotek wynosiła	
w r. 1898/9	4544
a więc w tymże roku zmniejszyła się o	231
w r. 1897/8 zwiększyła się o	631
w r. 1896/7 zmniejszyła się o	55
w r. 1895/6 zwiększyła się o	711
w r. 1894/5 o	796

Rubryka IX. poz. 24

Na konferencje okręgowe		68.000 K.
czyli o	1.016 K.	
mniej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898 o	3.010 „	
mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o	5.084 „	
mniej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.		
Przekroczenie preliminarza w tej pozycji w r. 1899 wynosiło	2.074 „	

Wydatek w r. 1899 był wyższym, w roku tym bowiem odbyły się we Lwowie przypadające, co lat 6 krajowe konferencje nauczycielskie, na których roztrząsano pytania: Czy na podstawie dotychczasowych spostrzeżeń w planach naukowych w prowadzonych w r. 1893 wypada zalecić pewne ograniczenie lub rozszerzenie materiału naukowego. Następnie zaś zwrócono szczególną uwagę na sprawę dotyczące frekwencji, utrzymania ewidencji dzieci, metryk szkolnych i nauk dopełniających po miastach, oraz wysłuchano kilku odczytów z dziedziny pedagogicznej.

Rubryka X. poz. 25.

Na stypendya dla uczniów i uczennic seminarjów nauczycielskich		200.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i w tymże roku rzeczywiście wydano, a o	14.178 „	
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898.		

Ponieważ Rząd do kilkakrotnych rezolucji Wys. Sejmu w niedostatecznej mierze się zastosował i jedynie tylko 60.000 koron na stypendya dla uczniów i uczennic seminarjów nauczycielskich daje, a na pismo Wydziału krajowego żądające w myśl zeszłorocznej rezolucji sejmowej podwyższenia rzeczzonej

subwencyi, jak świadczy sprawozdanie Wydziału krajowego, nie odpowiedział, wnosi komisya budżetowa następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych“.

Rubryka XI. poz. 26.

Na rozmaite wydatki, a to:

a) na potrzeby szkół ogólnej natury	3.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899,	
b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręg.	3.600 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899,	
c) na wydawnictwo Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej	5.000 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1899,	
d) na koszt zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego	12.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899.	
Razem	23.600 K.

czyli tyle, ile rzeczywiście wydano w roku 1898 i uchwalono na r. 1899, a o 790 K.
 więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznem zamknięciu rachunków z r. 1899.

Oszczędność wykazana w tej pozycyi w r. 1899 wynosi 788 „

Rubryka XII. poz. 27.

Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje wydatki nadzwyczajne.

a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynok obrz. orm. we Lwowie	6.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,	
b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	3.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1898 i wydano w r. 1898.	
c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynok obrz. łac. w Przemyślu	6.336 K.
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898.	
d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	1.600 „
czyli, tyle ile uchwalono na r. 1899, a o 600 K.	
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1898	
e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie wnosi Wydział krajowy	2.000 „
czyli o	3.000 „

mniej od kwoty uchwalonej na ten cel na rok 1899, jednakowoż z powodu niedopełnieniu warunków uchwały Sejmowej z d. 1. lutego 1897 w części jedynie tylko szkole rzeczzonej wypłaconej.

W odezwie z dnia 14. czerwca 1897, L. 12.805 Rada szkolna krajowa żądała od miasta Krakowa przyjęcia na swój koszt całego wydatku szkoły wydziałowej sześcioklasowej, przyjmując jej natomiast prawo pobierania opłaty od wszelkich uczniów i subwencję z funduszu szkolnego krajowego w kwocie 5.000 koron rocznie.

Reprezentacja miasta Krakowa sprzeciwiła się jednak stanowczo takiemu załatwieniu i postanowiła oprzeć reorganizację szkoły wydziałowej ściśle na przedstawieniu usługu pierwszego art. 14. ustawy krajowej z d. 23. maja 1895 Nr. 57. dz. u. kr. zażądała, ażeby szkoła ta w trzech niższych klasach swoich odpowiadających obowiązkowi szkoły wydziałowej 3-klasowej zreorganizowaną została, w myśl art. 7. i 9. ust. z 23. maja 1895, t. j. ażeby koszta nauczycieli etatowych tych klas pokrywane były z ogólnej prestacyi, do której gmina była obowiązana, a nauka w tych klasach była bezpłatną.

Natomiast koszta nauczycieli zobowiązała się gmina miasta Krakowa pokrywać z własnych funduszy i wypłacać wprost z własnej kasy.

Na tej podstawie wydała Rada szkolna krajowa orzeczenie organizacyjne.

Chociaż orzeczenie dotyczące brzmi obecnie inaczej, niż zamierzono pierwotnie, Rada szkolna krajowa wyraziła mimoto w odezwie z 29. maja 1899 przekonanie że subwencję 5.000 koron gminie miasta Krakowa zaasygnować należy, a to uwzględniając następujące okoliczności:

1) Wskutek postanowień powyższych gminy miasta Krakowa. wydatek na szkołę wydziałową z ogólnych prestacyi zmniejszył się o 1.980 koron gdyż etat nauczycieli systemizowanych zredukowano o jedną posadę.

2) Że wydatki gminy miasta Krakowa na honorarium nauczycieli trzech klas wyższych oraz nauczycielki języka francuskiego i robót kobiecych zwiększyły się wskutek dokonanej reorganizacyi. tak dalece, iż wyniosą najmniej 10.000 koron rocznie, nie licząc kosztów obecnie dwuletniego kursu handlowego i kursów robót kobiecych przy szkole tej istniejących, a spodziewana opłata szkolna wydatek ten zaledwie w części pokryje.

3) że subwencya 5.000 koron wypłaconą była gminie miasta Krakowa jeszcze w r. 1872, chociaż gmina miasta Krakowa na szkołę tę takich nie ponosiła wydatków.

4) że uchwała Sejmu przyznająca gminie miasta Krakowa subwencję 5.000 koron pod warunkiem przekształcenia szkoły na 6-klasową nie zawiera dalszego warunku, że cały koszt tej szkoły przejść ma na gminę miasta Krakowa.

W odpowiedzi na pismo Rady szkolnej krajowej z d. 29. maja 1899, Wydział krajowy zaznaczył w odezwie d. 10. października 1899, że do wniosku Rady szkolnej krajowej względem zaasygnowania gminie miasta Krakowa subwencji w kwocie 5.000 koron dla szkoły wydziałowej żeńskiej imienia św. Scholastyki przychylić się nie może. Wpłata tej subwencji w ustawie nieuzasadnionej miałaby zdaniem Wydziału krajowego rację tylko w takim razie, gdyby gmina miasta Krakowa przy reorganizacyi wspomnianej szkoły na 6-klasową cały koszt jej utrzymania przyjęła na siebie i na którem to przypuszczeniu opartą jest oczywiście uchwała Sejmowa z d. 1. lutego 1897.

Skoro jednak gmina uczynionej już w tym kierunku propozycyi do Rady szkolnej krajowej nie przyjęła i zażądała, aby ta organizacja szkoły wydziałowej opartą była ściśle na podstawie art. 14. ustawy krajowej z 23. maja 1895, Nr. 57, Dz. u. kr., co też rzeczywiście nastąpiło, powinien być w konsekwencji zastosowany do tej szkoły przepis ustawy o pokrywaniu wydatków na płacę nauczycieli z ogólnej prestacyi, do której gmina jest obowiązana.

Wydział krajowy uwzględnił jedynie podniesioną w piśmie Rady szkolnej krajowej z d. 29. maja 1899 okoliczność, że wydatek z ogólnych prestacyi, do których fundusz szkolny krajowy się przyczynia zmniejszył się skutkiem reorganizacyi o 1.980

koron, zgodził się na zaasygnowanie tej kwoty gminie tytułem subwencji, a to, za czas od pierwszego półrocza szkolnego r. 1899/1900 t. j. za 4 miesiące 1899 roku, 660 koron i do wydania takiej asygnaty, Radę szkolną upoważnił, do preliminarza funduszu szkolnego na r. 1900, zamiast 5.000 wstawił jedynie tylko 2.000 koron.

Uznając interpretacją uchwały Sejmowej z d. 1. lutego 1897, pro praeterito ze strony Wydziału krajowego za słuszną i podzielił przekonanie, że Wydział krajowy nie mógł w r. 1899, wobec zmienionego położenia bez upoważnienia sejmu wypłacić w całości powyższej subwencji, przychyliła się komisja *pro futuro* do wniosku posła Rottera podwyższenia subwencji dla szkoły św. Scholastyki w Krakowie o 3.000 koron, tak JW. Wiceprezydent, Rady szkolnej krajowej, jak i JW. Szef II. Departamentu jako Reprezentant Wydziału krajowego bowiem na uwzględnienie życzenia gminy miasta Krakowa w budżecie na r. 1900 w komisji się zgodzili.

Wskutek powyższej uchwały wynosić będzie subwecya *sub e)* dla szkoły wydziałowej św. Scholastyki w Krakowie

5.000 K.

czyli o 3.000 K.

więcej od wniosku Wydziału krajowego.

f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i wydano w r. 1898,	1.000 „
g) dla szkoły żeńskiej Augustynek w Krakowie
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i wydano w r. 1898,	1.400 „
h) dla szkoły żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na rok 1899, i wydano w r. 1898,	1.000 „
i) dla szkoły izraelickiej w Brodach
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na rok 1899 i wydano w r. 1898,	12.000 „
k) dla internatu Panien Bazylianek we Lwowie
czyli, tyle ile uchwalono na ten cel na rok 1899 i wydano w r. 1898,	1.000 „
l) dla szkoły zręczności Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na rok 1899 i wydano w r. 1898,	600 „
m) dla szkoły sióstr Miłosierdzia w Rozdole
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899, i wydano w r. 1898,	1.200 „
n) dla szkoły Sióstr Felicjanek w Besku
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,	400 „
o) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,	3.000 „
p) dla szkoły Sióstr Felicjanek w Uhnowie
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i wydano w r. 1898,	600 „

W myśl powyższych uchwał wynosić będą Wydatki Rubryki XII. na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje

44.136 „

czyli tyle, ile uchwalono na ten cel na r. 1899, o 5.600 „

więcej od kwoty rzeczywiście wydanej na ten cel w r. 1898, a o 1.340 „

więcej od kwoty wykazanej w prowizorycznym zamknięciu rachunków z r. 1899.

Oszczędność uzyskana w tej pozycji w roku 1899 wynosi

4.340 „

D o c h o d y.

Rubr. I. poz. 1.

Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół . . .
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, i w r. 1898 rzeczywiście pobrano — kapitał rzeczony wynosi 292.329 zł. 85 ct., z tego 93.300 zł. w 4½ procentowych listach zastawnych Tow. kred. Ziemskiego, 135.000 koron i 600 zł. w 4% listach zastawnych Tow. kred. Ziemskiego, 13.200 zł. w 4½% listach zastawnych Banku krajowego, 112.400 zł. w obligacjach galic. pożyczek krajowych, 5.000 zł. w 6 procentowych listach Zakładu kredytowego w Krakowie, a 329 zł. 85 ct. w książeczkach Banku krajowego.

25.776 K.

Rubr. 1. poz. 2.

Od 4% listów Zast. Gal. Banku krajowego nom. wartości 16.600 koron będących własnością funduszu zarodowego . . .
czyli o 168 koron więcej, jak przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

664 „

Stan efektów wzrósł o 4.200 koron od roku zeszłego.

W r. zeszłym wynosił	12.400 K.
Wskutek przeniesienia z Rubr. I. poz. 3 b przybyło	4.200 „
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	16.600 K.

Rubr. I. poz. 3.

Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli, wynoszących ogółem 990.448 nominalnej wartości a umieszczonych w 4 procentowych listach Zast. Tow. Kred. Ziem., Banku krajowego, oblig. funduszu propinacyjnego, funduszu galic. pożyczki krajowej z r. 1893 i na książeczkach Banku krajowego . . .
czyli o 1.040 koron mniej od dochodu z r. 1898 a o 92 kor. mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899.

40.056 „

Wykaz zmian

zaszłych w stanie efektów w czasie od dnia układania preliminarza na rok 1899 do dnia układania preliminarza na rok 1900.

1. Rubr. I. poz. 2. Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899	12.400 K.
przybyło wskutek przeniesienia z Rubr. I. poz. 3 b	4.200 „
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	16.600 K.
2. Rubr. I. poz. 3 a. Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899	73.000 „
ubyło wskutek wylosowania	600 „
a w zamian zakupiono 4% listy zastawne Banku krajowego	
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	72.400 K.

Rubr. I. poz. 3 b. Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899 867.000 K.

Ubyło:

wskutek przeniesienia do Rubr. I. poz. 2.	4.200 K.	
wskutek wylosowania	13.500 „	17.700 „
pozostaje		849.300 K.

Przybyło:

zakupiono za wylosowane posiłkując się książeczką Banku krajowego wymienioną w Rubr. I. poz. 3 g	14.000 K.	
zakupiono za wylosowane efekta wyżej pod poz. 2. wymienione	600 „	
zakupiono za kapitał 1.000 zł. w. a. złożony przez ks. Florentynę Czartoryską na wykupno dobrowolnej prestacyi dla szkoły w Suchostanie	2.000 „	16.600 „
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900		865.900 K.

Rubr. I. poz. 3 c—f. niezmienione.

<i>Rubr. I. poz. 3 g.</i> Stan w dniu układania preliminarza na rok 1899	8.240 ⁸⁹ zł.
podjęto dla posiłkowania się przy zakupnie efektów pod poz. 3. niniejszego wykazu uwidoczniionych	293 ²² „
Stan w dniu układania preliminarza na r. 1900	7.947 ⁶⁷ zł.

Rubr. I. poz. 4.

5% od kapitałów hipotekowanych na poszczególnych realnościach w walucie wiedeńskiej w kwocie 1.950 K. 40 K.
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899,
a o 4 K.
mniej, aniżeli pobrano w r. 1898.

Poz. 5. 5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej na dobrach Branice. Głęboka, Dojazdów w kwocie 51.130 zł. pol. 27 groszy 1.278 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 1.154 K. więcej, aniżeli rzeczywiście pobrano w r. 1898.

Różnica w porównaniu z r. 1898 jest wynikiem zaległości dochodów w tymże roku.

Poz. 6. 5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej w kwocie 1 371 zł. p. 09 gr. 24 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 24 K. mniej, aniżeli pobrano w r. 1898, W r. 1898 ściągnięto zaległe dochody z r. poprzedniego.

Poz. 7. 5% kapitałów hipotekowanych na rzecz poszczególnych szkół w kwocie 9.240 K. i 100 talarów czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 178 K. więcej, aniżeli rzeczywiście pobrano w r. 1898. Różnica w porównaniu z r. 1898 jest wynikiem zaległości dochodów. 482 „

W moc powyższych uchwał Komisji zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego powziętych, wynosić będą dochody Rubr. I. odsetki od kapitałów 68.320 „
czyli o 76 K. więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 432 K. więcej od dochodów z r. 1898.

Rubr. II. Dochody z dóbr, realności i innych praw.

<i>Poz. 8.</i> Czynsz z ogrodu w Dunajowie . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.	2 K.
<i>Poz. 9.</i> Czynsz z ogrodu w Krukienicach . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, o 8 K. mniej, ani- żeli pobrano z tego źródła w r. 1898. — W r. 1898 ściągnięto zaległości z lat dawniejszych.	4 „
<i>Poz. 10.</i> Czynsz z ogrodu w Bieczu . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899.	2 „
<i>Poz. 11.</i> Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899, a o 30 K. mniej od dochodu z r. 1898. W r. 1898 ściągnięto zaległy dochód z kilku lat ostatnich.	10 „
<i>Poz. 12.</i> Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Pilźnie . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.	820 „
<i>Poz. 13.</i> Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Skawinie . czyli tyle, ile przyjęto w r. 1899, a o 46 K. więcej od dochodu z r. 1898. Różnica w porównaniu z rokiem 1898 pochodzi z tego powodu, że z końcem r. 1898 pozostała część w zaległości.	372 „
<i>Poz. 14.</i> Od gminy miasta Tarnowa za wyna- jęcie budynku będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.	324 „
<i>Poz. 15.</i> Czysty dochód z gruntów i realności poszczególnych szkół . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.	10.000 „
<i>Poz. 16.</i> Wartość naturaliów od gmin, obsza- rów dworskich i innych stron . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.	32.000 K
W moc powyższych uchwał Komisji budżeto- wej, powziętych zgodnie z wnioskami Wydziału kra- jowego wynosić będą dochody z dóbr realności i in- nych praw . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 a o 10 koron mniej od rzeczywistych dochodów w r. 1898.	43.534 „

Rubryka III. Dodatki.

<i>Poz. 17.</i> Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne szkoły głównej . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899.	28 „
<i>Poz. 18.</i> Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899.	52 „
<i>Poz. 19.</i> Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego . czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.	210 „

Poz. 20. Od każdorocznego proboszcza obrz. łac. w Limanowej zhipotekowana renta na części dóbr Lipowa 84 K.
czyli tyle ile przyjęto na r. 1899 a o 42 koron więcej, aniżeli pobrano w r. 1898.

Poz. 21. Od legata Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 zł. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu 52 „
czyli tyle ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 22. Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 26.618 na 2.530 zł. 198 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Poz. 23. Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej nr. 38.006 na 950 zł. w. a. 80 „

Poz. 24. Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gmin Krakowa i Białej na płace nauczycieli 970.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 a o 143.634 koron więcej od dochodu z tego źródła z r. 1898.

Dochód z tego źródła wzrósł, ponieważ wiele gmin i obszarów dworskich zmieniło prestacye uiszczane w zbożu i naturaliach na prestacye w gotówce, a oprócz tego strony zobowiązały się do opłacania wyższych prestacyi w gotówce z powodu przeistoczenia szkół na więcejklasowe. Wpłynęła również wyższa należność ze strony miasta Krakowa i Białej.

Według wykazu A. dołączonego do zamknięciu rachunków za r. 1898 sprostowana należność prestacyi szkolnej na płace nauczycieli i potrzeby szkolne w kwotach ryczałtowych wraz z prestacyą od gminy miasta Krakowa (12% od sta opłacanych podatków) wynosi ogółem 998.934 K.

Po odciągnięciu możliwych interkalaryów i uwzględnieniu zniżenia prestacyi opłacanej z nadwyżki dochodów majątki zarodowe niektórych miast wskutek orzeczeń Najwyższego Trybunału — obliczył Wydział krajowy dochód z tego źródła na 970.000 „

Poz. 25. Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych 40.000
czyli o 10.000 koron mniej od kwoty przyjętej na r. 1899, a o 1.962 koron mniej od kwoty pobranej z tego źródła w r. 1898.

Zaległe z końcem r. 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych wynoszą z końcem r. 1898 sumę 276.094 K. 71 gr.

Z sumy tej spłacono w r. 1898 41.962 „ 76 „

Zaś w pierwszym kwartale r. 1899 około 10.000 „

Obliczenie Wydziału krajowego na r. 1900 opiera się na sumie pobranej w r. 1898 z uwzględnieniem ciągłego zmniejszania się zaległości.

Poz. 26. Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich 1,140.000 K.
czyli o 7.800 koron więcej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 15.542 koron mniej od kwoty rzeczywiście pobranej w r. 1898.

Należytość dodatków do podatków wedle wykazów urzędów podatkowych już na podstawie nowych ustaw podatkowych od gmin, obszarów dworskich i innych stron wynosiła w r. 1898 1,138.968 K.
Preliminuje się okrągło 1,140.000 „

Poz. 27. — 3% dodatek okręgowy 580.000 „
czyli o 23.840 koron mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 17.154 koron mniej od dochodu z r. 1898.

Należytość na r. 1898, — 3% dodatków okręgowych wynosi według wykazów urzędów podatkowych 582.951.89 K.
Preliminuje się zaokrąglony dochód 580.000 K.
Według powyższych uchwał Komisji wynosić będzie suma

Rubr. III. Dodatki 2,730.704 K.

czyli 25.960 koron mniej od kwoty uchwalonej na r. 1899, a o 109.178 koron więcej od kwoty pobranej w r. 1898.

Rubr. IV. Zysk ze sprzedaż książek szkolnych 5.670 „

czyli tyle, ile przyjęto na rok 1899 i pobrano w r. 1898.

Rubr. V. Zapisy i darowizny.

Wydział krajowy nic nie preliminuje

Rubr. VI. Taksy od spadków 70.000 „

czyli o 30.000 koron więcej od preliminarza na r. 1899 a o 6.210 koron więcej od kwoty w r. 1898 z tego źródła pobranej.

Dochód powyższy preliminuje Wydział krajowy na podstawie ustawy krajowej z d. 6. grudnia 1894 z uwzględnieniem wrrastającej co roku wynikłości.

Rubr. VII. Rozmaite wpływy.

Przy tej rubryce Wydział krajowy wskutek życzenia komisji budżetowej nie preliminuje żadnego dochodu.

Rubr. VIII. Stały dodatek z c. k. skarbu Państwa	109.886 K.
---	-------------------

czyli tyle, ile przyjęto na r. 1899 i pobrano w r. 1898.

Rubr. IX. Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	7.120 K.
---	-----------------

Od r. 1876 po koniec roku budżetowego 1898 udzielono 556 zaliczek w kwocie 633 954 koron 40 h. po odpisaniu niezrealizowanych asygnat w kwocie 9.558 koron, pozostaje rzeczywista suma zaliczek 624.396 kor. 52 h.

Po koniec r. 1898 zalega wypłata zaliczek w kwocie 8.716 koron 8 h., z tego 4.586 koron 32 h., zaległych z lat dawniejszych, a 4.129 koron 76 h. zaległości z r. 1898.

Na fych podstawach Komisya wnosi :

Liczba		S u m a r y u s z	Wniosek na rok 1900	
rubryki	pozycyi		zwy- czajne	nadzw- yczajne
			koron	koron
I. Wydatki.				
I.	1-7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowłazkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	7,857.000	—
II.	8-11	Remuneracye, zapomogi, zasiłki dla kursów wakacyjnych oraz remuneracye za roboty ręczne	102.200	—
III.	12	Koszta podróży i diety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	10.000	—
IV.	13-16	Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski	91.220	6.800
V.	17	Zasiłki do funduszków szkolnych miejscowych na budowę szkół	200.000	—
VI.	18-21	Na zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzym. budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszków szkolnych miejscowych	191.018	640
VII.	22	Na przybory naukowe (ze slōjdem)	36.920	—
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	10.000	—
IX.	24	Na konferencye okręgowe	68.000	—
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenie Seminarjów nauczycielskich	200.000	—
Do przeniesienia			8,766.358	7.440

Liczba		S u m a r y u s z	Wniosek na rok 1900	
rubryki	pozycyi		zwy- czajne	nadzw- yczajne
			koron	koron
		Z przeniesienia	8,766.358	7.440
XI.	26	Rozmaite wydatki	23.600	—
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje	—	44.136
		Suma wydatków	8,789,958	51.576
		Ogółem	8,841.534	
		W porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1899	7,878.912	
		okazuje się wydatek większy o	962.622	
		a mianowicie :		
		Rubr. I. więcej o 977.000 K.	—	
		„ II. mniej o	10.000 K.	
		„ IV. „	13.576 „	
		„ VI. więcej o 10.458 K.	—	
		„ VIII. „ 1.750 „	—	
		„ IX. mniej o	3.010 „	
		Razem więcej o 989.208 K., mniej o 26.586 K.		
		Wogóle więcej jak wyżej o 962.622 jak przy pojedyńczych rubrykach i pozycjach wyjaśniono.		

Liczba		S u m a r y u s z	Wniosek na rok 1900	
rubryki	pozycyi		zwy- czajne	nadzw- yczajne
			koron	koron
II. Dochody.				
I.	1-7	Odsetki od kapitałów	68.320	—
II.	8-16	Dochody z dóbr, realności i innych praw .	43.534	—
III.	17-27	Dodatki	2,730.704	—
IV.	28	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . .	5.670	—
V.	29	Zapisy i darowizny	—	—
VI.	30	Taksy od spadków	70.000	—
VII.	31	Różne wpływy	—	—
VIII.	32	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	109.886	—
IX.	33	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	7.120	—
Suma dochodów			3,035,234	—
Z porównania z sumą wydatków			8,789.958	51.576
okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego			5,754 724	51.576
Razem			5,806.300	
W porównaniu uchwalonych dochodów na r. 1899 .			3,032.728	
z preliminowanymi dochodami na rok 1900 . .			3,035.234	
okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o			2,506	
a mianowicie:				
Rub.	I.	więcej o 76 K. ,		
"	III.	mniej o	25.960 K.	
"	VI.	więcej o 30.000 K.		
"	IX.	mniej o	1.610 "	
Razem więcej o 30.076 K. mniej o 27.570 K.				
Wogóle więcej jak wyżej o . 2.506 K.				

Liczba		S u m a r y u s z	Wniosek na rok 1900	
rubryki	pozycyi		zwy- czajne	nadzw- yczajne
			koron	koron
		Porównując zwiększone dochody o		2.506
		zwiększonymi wydatkami o		962.622
		okazuje się zwiększony niedobór o		960.116
		spowodowany podwyższeniem płac nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych po myśli usta- wy krajowej z dnia 7. lipca 1899 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 85 i podwyższeniem płac i remuneracyi nauczycieli religii po myśli ustawy krajowej z dnia 22. czerwca 1890 Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 81; dalej zorganizowaniem nowych 48 szkół, rozdzieleniem 5 szkół przepełnionych, każdej na dwie szkoły odrębne a to męską i żeńską, reorganizacją 154 szkół na więcej klasowe i wreszcie naturalnym rozwojem szkół wogóle.		

II. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wstawienie niedoboru . 5,806.300 K,
do Rubryki VII. poz. 68 funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Badeni.

Sprawozdawca :
Kozłowski.